

Marian Coman

Omulețul din perete

și alte povestiri
fantastice

Ediția a II-a,
revizuită, adăugită și ilustrată de autor

PROLOG

Unde. Să. Mă. Întorc.

*apa moartă și verde a oglinzii
s-a aprins deodată,
ca un ochi redeșteptat
sub o pleoapă*
Dimitrie Anghel

31 martie 2020

Mai întâi este imaginea asta în mișcare, ca o secvență dintr-un film vechi, în care chipurile nu se mai disting: mama făcea clătite. Eram la Mangalia, într-o bucătărie mică, la etajul patru al unui bloc de garsoniere, pe la sfârșitul anilor șaptezeci. Aveam, cred, trei sau patru ani și stăteam pe genunchii tatălui meu. Eram doar noi și mirosea a zahăr vanilat și a dulceață de caise, iar mama lua aluat dintr-un castron, cu un

mic polonic, apoi avea grijă ca lichidul alb să se întindă uniform în tigaia fierbinte. Asta este una dintre primele mele amintiri, care păstrează în ea sentimentul de „acasă“, senzația de liniște, de căldură și de protecție.

Cred că toți avem ascunsă în memorie o astfel de imagine și că asta e motivul pentru care, în situația în care ne aflăm acum, visăm la o porție de clătite. O fi, de fapt, nevoia de protecție, de siguranță, amintirea unui cuib dintr-un timp când totul era bine.

Nu știu sigur, dar poate că mama a înclinat prea mult tigaia, din care s-a prelinș o picătură de ulei, care s-a aprins, iar flacăra a urcat cu repeziciune pe capotul ei negru cu flori roșii de mac. Eu am izbucnit în plâns, iar tata a sărit în picioare imediat ce m-a lăsat pe canapea. Nu, nu s-a întâmplat nicio tragedie. Au stins micul incendiu, mi-au șters lacrimile, mi-au alungat grijile și m-au alintat.

Astăzi am făcut clătite. Cu cremă de ciocolată și cu dulceață de vișine. Și m-am simțit din nou în siguranță, ca atunci, dar, totodată, mi s-a făcut dor de ai mei și de clipele de demult, de momentele simple, dar tocmai de aceea atât de speciale.

1 aprilie

Îmi dau seama că ieri am început cam brusc. M-am hotărât să scriu după o mulțime de zile de stat singur în casă. N-am mai ținut un jurnal de pe la cincisprezece-șaisprezece ani, așa că mă gândesc că, în atâta vreme, s-au adunat câteva lucruri despre care aș putea să povestesc. Pe de altă parte, e o perioadă în care nu se întâmplă cine știe ce în viața mea. În principiu, acum stau în casă întreaga zi. Citesc, mă joc, mă uit

la filme. Nu, nu mai muncesc. Sunt în șomaj tehnic și mi se pare că izolarea a picat cum nu se putea mai bine pentru mine.

În februarie m-am despărțit de Andra. După zece ani! Am ajuns să cred că nicio relație nu poate dura cu adevărat mai mult de zece ani. Ar trebui să se știe că iubirile au termen de valabilitate. Dacă ar exista etichete, așa ar scrie: „Iubire mare. Romantism, sex, vise parțial împlinite. Termen de valabilitate: zece ani“.

Andra s-a dus la Focșani, eu am rămas în București.

Izolarea o să ne ajute să ne obișnuim cu singurătatea. Să scăpăm de dependență. Eu aici, ea acolo, fără putință să ne întâlnim.

Mi-a scris ieri pe WhatsApp. Voia să știe ce mai fac. I-am răspuns abia după două ore: „Scuze. Dormeam. Sunt bine, mulțumesc“.

A fost alegerea ei, însă eram amândoi în așteptare. Nu avea nimeni curaj să facă primul pas, cred.

Azi dimineață mi-am studiat chipul în oglindă, pentru întâia oară după multă vreme. M-am bărbierit și mi-am analizat cearcănele. Izolarea îți dă răgazul ăsta. Să fii atent la tine. Să te studiezi. Mi-am privit chipul și m-am gândit din nou la o scenă de demult. La chestia cu oglinda.

Aveam, cred, doisprezece ani. Eram la tanti Rodica, la Constanța.

2 aprilie

Este 13:42. Guvernul va anunța la 14:00 o nouă ordonanță militară. Astăzi am dat pentru prima oară la știri după zile întregi. Încerc să nu îmi umplu capul cu informații care mi-ar face mai mult rău. Știu ce se întâmplă, știu și ce urmează: din ce în ce mai mulți bolnavi, din ce în ce mai mulți morți. Un sistem suprasolicitat ce se va bloca. O mulțime

de incompetenți, o groază de hoți, de impostori și de profitori. O mare de lacrimi. Va fi rău. Mai rău decât în multe alte părți. Fiindcă noi ne pricepem să facem lucrurile mai rele decât sunt. Noi știm să atingem potențialul maxim. Am știut să facem un comunism mai brutal decât în alte țări europene, am știut să facem o Revoluție mai sân-geroasă, o tranziție mai violentă. O să știm și acum să fim luați prin surprindere, să fim nepregătiți, incompetenți, indiferenți, lași, mes-chini. Ne va ieși răul bine. Bine de tot.

De parcă partea asta de Europă are ceva în ea. Ceva stricat. Iar cei care știu să repare pleacă în alte părți. Să repare alte țări.

Ieri a venit curierul cu apa și mâncarea comandate în urmă cu o săptămână și nu am apucat să scriu ceea ce voiam.

Când aveam doisprezece ani, așadar, în vacanța de vară obișnuiam să ne întoarcem la mare. Spun „să ne întoarcem“ fiindcă ai mei s-au mutat de la Mangalia la Zărești, prin 1983. Așa că, în vacanța de vară mergeam cu mama și cu tata la mare, la mătușa Rodica de la Constanța. Tanti Rodica era sora mamei. Adică una dintre surori. Familia maică-mii era foarte numeroasă, cu vreo cinci surori și trei frați. Deși era mai mare decât mama, tanti Rodica părea mult mai tânără.

Tanti Rodica și unchiul Nelu aveau un apartament cu două camere. Ai mei dormeau pe canapeaua din sufragerie, iar eu, în aceeași cameră, însă într-un pat improvizat din două fotolii puse față în față și comple-tate la mijloc cu pernele spătarelor așezate una peste alta.

Tanti Rodica și unchiul Nelu dormeau în dormitor, unde mai erau o mașină de cusut și un șifonier foarte vechi. Șifonierul, masiv și negru, avea pe ușa glisantă din mijloc o oglindă foarte mare.

Uneori, când mă puneau să dorm la prânz, îmi aranjau patul din dormitor, acolo unde mirosea a săpun străin, cumpărat de la vaporeni. Dacă avea de plecat pe undeva, tanti Rodica obișnuia să intre pâș-pâș în cameră, atentă să nu mă trezească. Deschidea ușa șifonierului cu mare grijă și își scotea hainele, apoi se schimba în cele de oraș, în timp ce eu mă făceam că dorm, însă îi priveam sânii prin ochii mijjiți. Bine, aveam să-mi dau seama, ar fi făcut-o oricum, fie că dormeam, fie că nu. De pildă, într-o zi, când a intrat ceva mai repede, fără ca eu să apuc să-mi ascund cartea sub pătura cu care mă înveleam și să închid ochii, tanti Rodica nu s-a sinchisit de prezența mea. S-a dezbrăcat, a luat din șifonier un sutien, și l-a potrivit uitându-se în oglindă și mi-a spus:

— Vlăduț, prinde-mi și mie *țâțienul*.

Țâțienul, așa a spus.

M-am ridicat, m-am dus în spatele ei și m-am străduit să închid mecanismul ăla atât de complicat. Era pentru prima oară în viața mea când aveam de-a face cu așa ceva.

Tanti Rodica mă privea din oglindă. Între omoplați avea o aluniță.

— Mulțumesc, mi-a spus zâmbind și atunci, nu știu cum, mi s-a părut pentru o clipă că oglinda vibrează.

De parcă ceva i-ar fi tulburat limpezimea. Dar a fost doar o clipă. Cam câtă vreme ochii verzi ai mătușii mele au clipit. Ca și când oglinda șifonierului a clipit odată cu ei.

M-am gândit la asta dimineață, în timp ce mă bărbieream. Clipirea oglinzii și ce a urmat după aceea sunt amintirile mele obsesive. Stâncile ce revin din valuri după fiecare reflux. Ca durerile de dinți ce apar și dispar, doar ca să apară din nou.

P.S. 1: Am o tuse de care nu scap. Sper să nu fie...

P.S. 2: În izolare, nu poți da vina pe nimeni. În singurătate, iei doar răul tău cu tine. Și trebuie să-i faci față.

3 aprilie

Aseară mi-am comandat o sticlă cu whisky și două sticle cu vin. Cică ajung în maximum douăzeci și patru de ore. Mi se pare un pic amuzant că băutura vine atât de repede, dar pentru mâncare trebuie să aștepți cinci-șase zile, asta în cazul fericit în care reușești să prinzi loc pentru o comandă online pe site-urile supermarketurilor.

Aseară am vorbit și cu Andra. Mi-a spus că s-a gândit mult la noi și că ar vrea să ne mai dăm o șansă. Să fiu sincer, eu n-aș vrea să ne mai dăm nicio șansă, însă nu am putut și nici nu cred că o să pot să-i spun asta. I-am zis că perioada asta de izolare, prostia asta de coronavirus ne dă posibilitatea să înțelegem mai bine ce ne dorim cu adevărat. A plâns, mi-a spus că și-ar dori un copil. Că uneori nu știe ce e cu ea, că are treizeci de ani și că poate e din cauza asta. I-am zis că nu ea este de vină, ci eu. Sau, în cel mai bun caz, avem fiecare o parte de vină pentru ce s-a întâmplat. Am rugat-o să-mi promită că are grijă de ea și că o să stea în casă. I-am promis, la rândul meu, că o să am grijă de mine. După ce am închis, mi s-a făcut poftă să beau, însă nu aveam nimic în casă. Așa am ajuns să comand. Mai târziu, am ieșit pe balcon și am privit orașul. Se înnoptase și, de la mine, se văd niște clădiri de birouri, care sunt luminate; de la depărtare, totul pare ca înainte.

Un câine a lătrat pe undeva, printr-o curte, un altul i-a răspuns.

Totuși, în urmă cu două săptămâni, străzile care se văd de la balconul meu erau pline de oameni și de mașini. Acum sunt pustii. Am

așteptat mai bine de un sfert de oră și nu a trecut nimeni. Am intrat în casă și am încercat să citesc, însă am adormit așa, cu lumina aprinsă și cartea lângă mine. M-am trezit după câteva ore, cu inima bubuindu-mi în piept. Visasem probabil ceva, însă nu aș putea să spun ce.

Mi-a revenit însă în minte sprietură din copilărie.

Era în septembrie 1989. Știu cu exactitate asta fiindcă în casă se vorbea despre Mogoșoaia, nava scufundată la Cotul Pisicii. Un prieten de-ai unchiului meu se aflase pe vaporul ăla, iar într-una dintre seri, atunci când s-a aflat, tanti Rodica și ai mei s-au hotărât să meargă la soția omului respectiv, să-i fie alături. Știi cum se întâmplă în momente de-astea cumplite. Simți nevoia să faci ceva. Să ajuți. Ori poate doar să fii acolo unde-i suferința mai mare și să te hrănești cu ea. În fond, de ce merg la înmormântări oameni care n-au avut de-a face cu răposatul?

Au plecat, așadar, toți și m-au lăsat singur în apartamentul mătușii Rodica. Pe vremea aia, nu aveai program la televizor, așa că singurul lucru pe care îl putea face un băiat de doisprezece ani, singur în casă, era să citească, să scrie ori să se joace singur șah, rummy sau cărți. Nu-mi place să mă joc singur, așa că mi-am luat o carte – cred că era „Insula misterioasă“, de Jules Verne – și m-am afundat în pernele de pe patul din dormitor. Personajele din carte tocmai încercau să se lămurească dacă se află pe o insulă sau pe un continent, când mi s-a părut că oglinda de pe ușa șifonierului freamătă din nou. Și nu a durat doar o fracțiune de secundă. Am apucat să îndoii colțul paginii, ca să știu unde am rămas – acum urăsc să văd cărți cu pagini îndoite, dar atunci mi se părea normal – și m-am apropiat ușor. Abia atunci tremurul a încetat. De dincolo de sticla limpede, mă priveam îngrijorat.

Am pipăit oglinda, am deschis șifonierul, am cercetat cu mare atenție locurile în care geamul argintat era prins de scândura întunecată și am așteptat nerăbdător o nouă zbatere. Nu s-a întâmplat, însă, nimic.

În seara aia, n-am mai reușit să citesc. Și nu o să uit ghemul pe care-l aveam în piept. Ca emoțiile din timpul unei ore la care nu ai învățat și ești sigur că o să te asculte. Nervii ăia din stomac. Senzația că se va întâmpla ceva rău.

Mai târziu, când s-au întors ai mei, aproape că adormisem pe jos, în fața șifonierului, cu ușa întredeschisă, în arome de săpunuri aduse din locuri pe care nici nu mi le puteam închipui. Mi-am luat cartea de pe pat, am băut o cană de lapte cu cacao și am mâncat o felie de pâine cu un triunghi de brânză topită, apoi m-am cufundat în cuibul din fotolii.

Tanti Rodica și unchiul Nelu au mai zăbovit în seara aia la prietena al cărei soț murise pe Mogoșoaia, iar eu i-am auzit pe ai mei povestind despre marea tragedie și îmi închipuiam că unii dintre oamenii dispăruți nu sunt morți, că au ajuns pe o insulă, izolați ca în romanul lui Jules Verne.

Mai târziu, mama îi spunea tatălui meu că era ceva ciudat cu tanti Rodica.

— Parcă nu e ea, zicea mama. Ieri mi-a povestit chestii din copilărie care nu s-au întâmplat cu adevărat. Zicea că am fost împreună la Brașov. Dar eu nu am fost niciodată la Brașov când eram mică. Trebuia să mă duc, e adevărat, însă nu m-a lăsat taticu', așa că au plecat doar Rodica și Marcela. Dar ea o ținea pe a ei: că am fost împreună, că am mâncat acadele, că am urcat pe Tâmpa. Și nu e numai asta, e mult mai... Nu știu. Mult mai veselă, mai aiurită.

După o vreme, s-a auzit cheia în ușă și, când au intrat tanti Rodica și nenea Nelu, ai mei nu au mai zis nimic.

În noaptea aia, până să adorm, n-am încetat să mă gândesc la oglinda din dormitor.

5 aprilie

Astăzi, dar în 1994, Kurt Cobain alegea să plece. Am în minte momentul în care s-a anunțat moartea lui, dar mai ales sentimentul ăla de pustiire. Aveam șaptesprezece ani și, când l-am văzut pe Kurt Loder vorbind la MTV despre decesul lui Cobain, am simțit că mă usuc. Da, pe tipul care a vorbit despre moartea solistului de la Nirvana îl chema tot Kurt. Cred că era 8 aprilie. Fiindcă i-au găsit trupul după trei zile. Noi am ieșit la o crâșmă din centrul orașului. Eram câteva zeci de rockeri în Zărești. Am băut bere. Câteva fete au plâns, ceea ce mi s-a părut totuși un pic prea mult. Nu prea ne vorbeam. Eram, așa cum aveam să constat mai târziu, ca la înmormântarea unui prieten, când nu prea ai ce să vorbești cu ceilalți, fiindcă suferința fiecăruia este intractabilă. Ești rupt. Golit. Ești secătuit.

Atunci cred că am înțeles cât de singur, de izolat, de neînțeles de ceilalți s-a simțit Cobain. Nu au contat banii, faima, toți cei care i-ar fi umplut casa la un singur semn. Și atunci, la fel ca întotdeauna când se întâmplă ceva rău, m-am gândit la oglinda mătușii. Și la un anume moment legat de ea.

Era în ziua de dinaintea plecării de la Constanța. De dimineață, am fost la plajă. Doar noi și tanti Rodica. Unchiul Nelu nu a venit cu noi, zicea că soarele îi face rău. Bine, nenea Nelu era și mai în vârstă. Dacă îmi amintesc bine, era cu vreo cincisprezece ani mai mare decât tanti Rodica, ceea ce mi se părea enorm, diferența de vârstă dintre ei însemna mai mult decât anii pe care-i aveam eu.

Nimeni nu vorbea despre asta când era de față, dar cu toții știam că, atunci când nu vine cu noi la plajă sau atunci când lipsește mai mult de acasă, se duce să-și vadă copiii din căsnicia anterioară. De dinainte să o ia pe tanti Rodica, după cum zicea mama, care, mai demult, fără să știe că sunt în preajmă, supărată din nu știu ce pricină, îi spusese unei alte mătuși că tanti Rodica e curvă și că i-a stricat casa „omului ăluia“. Casa lui nenea Nelu, adică. Au trecut însă ani întregi până să înțeleg ce a vrut să spună; multă vreme, mi-am închipuit că a inundat vreun apartament sau că a găurit un perete pe undeva, de câteva ori chiar am studiat cu atenție apartamentul lui nenea Nelu, să văd ce e stricat în el.

La difuzoarele de pe plaja Modern se auzea Radio Vacanța, iar apa era parcă mai caldă și, în ciuda acestui lucru, mai limpede ca niciodată.

Îmi place foarte mult litoralul la sfârșit de sezon. Era 13 septembrie, Ziua Pompierului, iar unchiul Nelu avea un frate care era pompier pe la Lugoj.

Tanti Rodica tot zicea că trebuia să-l sune, să-i zică „La mulți ani!“.

Discuția a pornit când au vorbit la radio despre pompierii de la subunitatea Lugoj, adică chiar de-acolo de unde era fratele lui nenea Nelu. Zicea că s-au remarcat „prin desfășurarea la un înalt nivel calitativ al programului pregătirii de luptă și politice“ și că au primit titlul de „subunitate de frunte“. La radio ziceau și că tovarășul Nicolae Ceaușescu a plecat într-o vizită la Iași, Botoșani și Suceava. Pe cer zburau pescăruși, iar un pic mai departe de cearșaful pe care stăteam, o fetiță în pielea goală se juca cu un sâmbure de piersică și cu o scoică spartă. Eu mă gândeam din nou la oglinda de pe ușa șifonierului. Eram convins că s-a